

APORTACIÓ A LA FLORA LIQUÈNICA DEL TURÓ DE SANT MATEU
(PREMIÀ DE DALT - MARESME)

E. Torres i Mas

Enric Granados, 70
Premià de Mar (Barcelona)

i

N.L. Hladun

Departament de Botànica
Facultat de Biologia
Universitat de Barcelona

RESUMEN

Se presenta el catàleg líquenico del Turó de Sant Mateu (El Maresme, 499 m s.m.). El substrato está constituido por tonalitas y la vegetación superior corresponde a un Quercetum ilicis galloprovinciale Br. Bl. (1915) 1936, en gran parte substituido por un Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. & O. de Bolòs 1950) O. de Bolòs 1956, con un estrato arboreo de Pinus pinea L. introducido por el hombre.

Introducció

El fet de presentar el catàleg florístic dels líquens de Sant Mateu, comarca del Maresme, obeeix a l'actual realització d'un treball de llicenciatura sobre la flora líquènica de tot el solell del Massís corresponent als termes municipals de Premià de Dalt i Vilassar de Dalt.

D'aquest treball s'ha escollit el Turó de Sant Mateu per l'interès que suposa en ser l'indret més alt (499 m) i presentar dos vessants ben distints pel què fa a la vegetació superior i condicions microclimàtiques, determinades sens dubte per l'orientació al nord i al sud dels dos vessants respectivament.

Cal assenyalar, tanmateix, la forta pressió humana a què està sotmesa aquesta zona, agreujada cada dia més per la proximitat de les àrees urbanes i la facilitat d'accés que malmet inexorablement el paisatge.

Situació geogràfica

La zona estudiada comprèn l'àrea del Turó de Sant Mateu, desde la corba de nivell de 450 m fins al cim. Aquest puig és el més alt del Massís del mateix nom i pertany al Sistema Litoral català. Igual que aquesta serralada, el Turó segueix una orientació NE-SW.

Clima

El clima és típicament mediterrani del litoral, on l'eixut estival és força intens. Tot i que les precipitacions més abundoses s'escauen durant la primavera i la tardor, al cap de l'any no solen ultrapassar als sis-cents mil·límetres.

Quant a les temperatures, ben poc sovint baixen per sota dels 0° C., essent comptades les glaçades.

Substrat i sòl

La geologia de la zona està determinada per un conjunt de roques intrusives, principalment tonalites, que inclouen arreu dics aplítics i porfídics de consistència més dura.

El clima i la meteorització química d'aquestes roques provoquen la formació de sòls saulonosos de textura gravosa.

Vegetació superior

El vessant sud, molt sec, és recobert per brolles d'estepes i brucs, Cisto-Sarothamnetum catalaunici (A. & O. de Bolòs 1950) O. de Bolòs 1956, amb un estrat arbori de pi pinyer, Pinus pinea L., mentre que al vessant nord es conserven, si més no parcialment, restes d'alzinar, Quercetum ilicis galloprovinciale Br.-Bl. (1915) 1936, aprofitant la humitat de l'obaga.

Característiques generals que condicionen la flora líquènica

1.- Una lluminositat elevada al vessant sud on l'alzinar està gairebé tot substituït per brolles d'estepes i brucs.

2.- La manca de boires, sobretot a l'estiu, que no afavoreix l'establiment de poblacions corticícules de tal·lus fruticulós.

3.- L'explotació forestal dels alzinars per l'home que impossibilita el desenvolupament de comunitats madures.

4.- La facilitat de descomposició de la roca mare que implica l'abundància d'espècies pioneres sovint mal crescudes i depauperades.

Catàleg florístic

Corticícules: Arthopyrenia punctiformis Massal., Evernia prunastri (L.) Ach., Hypogymnia physodes (L.) Nyl., H. tubulosa (Schaer.) Havaas, Lecanora dispersa (Pers.) Sommerf., L. subfuscata H. Magn., Lecidella elaeochroma (Ach.) Choisy, Opegrapha rufescens Pers., Parmelia borreri (Sm.) Turn., P. caperata (L.) Ach., P. perlata (Huds.) Ach., P. subaurifera Nyl., P. sulcata Tayl., Physcia adscendens (Fr.) Oliv., Ph. semipinnata (Gmel.) Koerb., Ramalina calicularis (L.) Fr., R. canariensis

sis Stein., R. fastigiata (Pers.) Ach., R. farinacea (L.) Ach.

Muscícoles i terrícoles: Cladonia anomaea (Ach.) Ahti & James, Cl. chlorophaea (Flörke ex Sommerf.) Spreng., Cl. coniocraea (Flörke) Hav., Cl. foliacea (Huds.) Willd., Cl. rangifor-
mis Hoffm., Cl. symphycarpa (Ach.) Fr., Lepraria incana (L.)
Ach., Leprocaulon microscopicum (Vill.) Gams. ex D. Hawksw.

Saxícoles calcícoles: Caloplaca heppiana (Müll. Arg.)
Zahlbr., C. holocarpa (Hoffm.) Wadex, Diploicia canescens
(Dicks.) Massal., Dirina repanda (Fr.) Nyl., Lecania erysibe
(Ach.) Mudd., Verrucaria murorum (Arn.) Lind.

Saxícoles calcífugues: Aspicilia caesiocinerea (Nyl. ex
Malbr.) Arn., A. intermutans (Nyl.) Arn., Buellia punctata
(Hoffm.) Massal., B. subdisciformis (Leight.) Vain., Caloplaca
festiva (Ach.) Zw., C. holocarpa (Hoffm.) Wade, C. subpallida
H. Magn., Candelariella vitellina (Hoffm.) Müll. Arg., Catilla-
ria chalybeia (Borr.) Massal., Dactylospora saxatilis (Schaer.)
Hafellner, Huilia macrocarpa (DC.) Hertel, Lecanora atra
(Huds.) Ach., L. campestris (Schaer.) Hue, L. gangaleoides Nyl.,
L. praepostera Nyl., Lecidea auriculata Th. Fr., L. fuscoatra
(L.) Ach., L. sarcogynoides Körber, Lecidella stigmatea (Ach.)
Hertel & Leuck., L. subincongrua (Nyl.) Hertel & Leuck., Ochro-
lechia parella (L.) Massal., Parmelia delisei (Duby) Nyl., P.
taractica Krempel, P. tinctina Maheu & Gillet, Pertusaria leu-
cosora Nyl., P. pseudocorallina (Lilj.) Arn., P. rupicola (Fr.)
Harm., Physcia dubia (Hoffm.) Lettau, Polysporina simplex
(Dav.) Vezda, Rhizocarpon geographicum (L.) DC., Scoliciosporum
umbrinum (Ach.) Arn., Trapelia coarctata (Sm.) Choisy, Verruca-
ria fusconigrescens Nyl., Xanthoria aureola (Ach.) Erichs.

BIBLIOGRAFIA

- BOLÒS, O. de. 1962 - El paisaje vegetal barcelonés. Fac. Fil.
y Letr. Universidad de Barcelona. Barcelona.
- ENRIQUE GISBERT, P. & SAN MIGUEL, A. 1978 - Petrología de los
granitoides del sector de la cordillera litoral catalana com-
prendido entre el río Besòs y la riera de Argentona. Fac.
Geología. Universidad de Barcelona. Barcelona.
- FOLCH i GUILLEN, R. 1981 - La vegetació dels Països Catalans.
Ketres Ed. Barcelona.
- HAWKSWORTH, D.L. & altres 1980 - Checklist of British lichen-
formig, lichenicolous and allied fungi. Lichenologist 12 (1):
1-115. London.
- OZENDA, P. & CLAUZADE, G. 1970 - Les lichens. Masson & Cie.
Paris.